

Рішення
спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ТОВ «Київський інститут сучасної психології та психотерапії» прийняла рішення про присудження *Савельєвій Ірині Володимирівні* наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія, на підставі прилюдного захисту дисертації на тему **«Алекситимія як фактор виникнення ризику суїцидальної поведінки у осіб з депресивними розладами»** «3» січня 2025 року.

САВЕЛЬЄВА Ірина Володимирівна народилася 30.06.1980р. в м. Обухів, Київської області.

У 2003 році закінчила ТОВ «Київський гуманітарний інститут» та здобула освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст» за спеціальністю «Менеджер зовнішньо-економічної діяльності».

У 2011 році закінчила Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова за спеціальністю «Психологія».

У 2016 році закінчила Universite Cote D'Azur (Франція) та здобула освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр» за спеціальністю «Психологія» за освітньою програмою «Клінічна психологія і терапевтична медіація через мистецтво».

У 2018 році отримала свідоцтво про підвищення кваліфікації ТОВ «Київський інститут сучасної психології та психотерапії» за програмою курсу «Основи сексології та сексопатології».

У 2024 році закінчила повний дидактичний навчальний курс підвищення кваліфікації за професійною програмою «Трансфер-фокусована психотерапія в лікування межових, нарцисичних та інших важких розладів особистості».

У 2024 році отримала сертифікат начального курсу «STIPO-R: Структуроване інтерв'ю особистісної організації-ревізоване».

З 2014 року веде приватну практику психолога.

З 2019 по 2020 рік проходила стажування в ТМО «Психіатрія» у м. Києві, з безпосередньою роботою у відділеннях лікарні. Веде приватну практику.

Освітньо-наукову програму підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія виконала, термін завершення 05.01.2025 р.

Науковий керівник – Завязкіна Наталія Володимирівна, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри клінічної психології ТОВ «Київський інститут сучасної психології та психотерапії».

Зміст дисертаційного дослідження відображено в 9 публікаціях, з них 4 статті у наукових фахових виданнях та 5 тез доповідей.

1. Савельєва, І. (2020). Проблема вивчення питання специфічності взаємозв'язку агресії та імпульсивності. *Науковий журнал з соціології та психології «Габітус»*, (18/2), 99-104. <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2020.18.2.18>

2. Завязкіна, Н., Савельєва, І. (2021). Вплив порушення процесу менталізації на прояви імпульсивності у осіб з алекситимією. *Науковий журнал з соціології та психології «Габітус»*, (25), 113-118. <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2021.25.19>

3. Савельєва, І. (2022). Психічний біль як прогностичний фактор ризику скоєння самогубства. Менталізація психічного болю. *Київський журнал сучасної психології та психотерапії*, (4), 87-96. <https://doi.org/10.48020/10.48020/mppj.2022.02.08>

4. Савельєва, І. (2024). Алекситимія та її зв'язок з суїцидальним ризиком. *Київський журнал сучасної психології та психотерапії*, (6), 87-96. <https://doi.org/10.48020/mppj.2024.01.04>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Лисенко Ірина Павлівна, доктор психологічних наук, старший науковий співробітник, завідувачка кафедри клінічної психології ТОВ «Київський інститут сучасної психології та психотерапії». Оцінка позитивна без зауважень.

Крайлюк Анна Ігорівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціальної психології ТОВ «Київський інститут сучасної психології та психотерапії». Оцінка позитивна без зауважень.

Шпортун Оксана Миколаївна, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології Комунального закладу вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти». Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У теоретичній частині роботи авторка визначає «Об'єкт дослідження: алекситимія як предиктор суїцидальної поведінки. Предмет дослідження: алекситимія як фактор виникнення ризику суїцидальної поведінки у осіб з депресивними розладами», Ст.24. На наш погляд, варто було б розширити визначення об'єкту дослідження суїциду, як складного біосоціального феномену, одночасно уникнути тавтології з визначенням предмету дослідження.
2. Теоретико-методологічну основу дослідження Савельєвої Ірини Володимирівни склали праці у більшості зарубіжних науковців – 137 джерел. Проте, на наш погляд, праці вітчизняних дослідників значно розширили б уявлення про такі категорії як алектиситимія - Руденко М.Д., Коробіцина М.Б, менталізація - Венгер Г.С., Клименко М.Р., Савенкова І.І., Турецька Х.І., психологія суїциду - Амбрумова А. Г., Рибалка В.В., Саржевський С. Н., Федоренко Р. П. та інші.....
3. Прокоментуйте, будь ласка, концепції про менталізацію та алекситимію Р. Fonagy, А. Bateman, зокрема підкреслюючи, що «ці дві концепції є протилежними аспектами емоційної обробки, оскільки алекситимія характеризується нездатністю точно розпізнавати, ідентифікувати та описувати власні емоції на противагу здатності менталізації усвідомлювати, інтерпретувати й розуміти як власні, так і чужі емоції, наміри та

переконання...Таким чином, менталізація та алекситимія представляють різні полюси емоційної компетентності: перша сприяє глибшому розумінню власного внутрішнього світу та емоцій інших, тоді як друга обмежує цю здатність, створюючи труднощі у вираженні та регуляції емоцій». Як ця думка підтверджується результатами вашого дослідження?

4. Як ви проінтерпретуєте отриманий факт, що «високий рівень внутрішньої узгодженості продемонструвала шкала менталізації. Чим зумовлений такий результат? Чи корелює він із соціальним статусом, рівнем освіти респондентів?

5. У практичних рекомендаціях було би доцільним більш активно застосовувати отримані емпіричні дані щодо алекситимії, пов'язаних з агресією, ангедонією, пригніченим станом, почуття безнадії... Включення цих даних могло б значно покращити ефективність запропонованих рекомендацій, зробивши їх більш конкретними та застосовними для різних статево-вікових груп, що, в свою чергу, сприяло б кращому розумінню та превентивки суїцидальної поведінки осіб з депресивним розладом.

Оверчук Вікторія Анатоліївна, доктор економічних наук, кандидат психологічних наук, професор, професор кафедри психології, завідувачка кафедри психології Донецького національного університету імені Василя Стуса МОН України. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У дисертації значна увага приділяється емоційним і когнітивним аспектам, пов'язаним із суїцидальними ризиками. Водночас недостатньо висвітлено: як можуть проявлятися емоційні порушення, окрім агресивних тенденцій, у контексті суїцидальних ризиків? Яка може бути роль інших емоційних чинників, зокрема тривоги, сорому, провини чи апатії, у формуванні цих ризиків?
2. У роботі було б доцільно детальніше проаналізувати: яким чином депресивні розлади різного ступеня тяжкості впливають на клінічний перебіг суїцидальної поведінки?

3. Потребує уточнення питання про роль агресивних тенденцій у формуванні суїцидальних ризиків: чи є вони обов'язковою умовою для їх виникнення, чи, натомість, відіграють лише допоміжну роль? Які інші чинники, такі як внутрішня фрустрація або соціальна ізоляція, можуть виступати детермінантами суїцидальної поведінки?
4. Для підвищення точності діагностики ризиків було б доцільно з'ясувати: чи існують відмінності у впливі первинної та вторинної алекситимії на формування ризику суїцидальної поведінки? Які сучасні методи діагностики алекситимії можуть бути використані для оцінки таких ризиків?

Онуфрієва Ліана Анатоліївна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної та практичної психології Кам'янець-Подільського національного університету Імені Івана Огієнка МОН України. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Одним із ключових аргументів на користь актуальності роботи є необхідність забезпечення надійної та валідної діагностики суїцидальних ризиків у пацієнтів із депресією. Це є особливо важливим у контексті розмежування осіб із високим ризиком суїцидальної поведінки та тих, хто таких тенденцій не проявляє. У першому розділі дисертації надано змістовний теоретичний аналіз цієї проблеми. Проте доцільно було б розширити обговорення соціокультурних факторів, які суттєво впливають на формування алекситимії, що може сприяти більш комплексному розумінню досліджуваної проблеми.
2. Оскільки концепція алекситимії бере свій початок у психосоматичній медицині, важливо більш детально розглянути питання диференціації алекситимії як прояву психосоматичних порушень від алекситимії як фактора, що сприяє виникненню ризику суїцидальної поведінки. Яким чином можна розмежувати ці аспекти?

3. У третьому розділі, де представлено основні результати констатувального етапу дослідження, надано вагомі висновки. Разом з тим, цікавим є питання: чи був здійснений порівняльний аналіз отриманих даних із результатами інших дослідників. Якщо так – які його результати?
4. Беручи до уваги результати формувального експерименту, доцільним є розроблення методичних рекомендацій щодо практичного застосування концептуальної моделі управління суїцидальними ризиками. Яким чином можна деталізувати підходи до роботи з пацієнтами, які демонструють агресивні прояви? Чи розроблено конкретні алгоритми для практичних психологів, що працюють із депресивними пацієнтами для сприяння практичного впровадження наукових розробок у клінічну практику?

Результати відкритого голосування:

«За»	– 5 членів ради;
«Проти»	– немає;
недійсних бюлетенів	– немає.

**СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВЧЕНА РАДА
ТОВ «КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА
ПСИХОТЕРАПІЇ» УХВАЛИЛА:**

1. Дисертація Савельєвої Ірини Володимирівни на тему: *«Алекситимія як фактор виникнення ризику суїцидальної поведінки у осіб з депресивними розладами»*, що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія є завершеним самостійним науковим дослідженням і відповідає вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261; «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої

ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

2. Присудити Савельєвій Ірині Володимирівні ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія.

3. Рішення спеціалізованої вченої ради затвердити і передати до навчальної частини Інституту.

4. Навчальній частині підготувати Наказ про видачу Савельєвій Ірині Володимирівні диплома доктора філософії та додатка до нього європейського зразка.

На підставі результатів відкритого голосування та прийнятого рішення спеціалізована вчена рада ТОВ «Київський інститут сучасної психології та психотерапії» присуджує Савельєвій Ірині Володимирівні ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія.

**Голова спеціалізованої вченої ради,
доктор психологічних наук,
старший науковий співробітник,
завідувачка кафедри клінічної психології
ТОВ «Київський інститут сучасної
психології та психотерапії»**

Лисенко І.П.